

Försvarsutskottets yttrande 2022/23:FöU3y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2022

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har beslutat att ge övriga utskott och EU-nämnden möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse 2022/23:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2022 och de motioner som kunde komma att väckas med anledning av skrivelsen i de delar de berör respektive utskotts eller nämnds beredningsområde.

Försvarsutskottet begränsar sitt yttrande till det motionsyrkande som rör utskottets beredningsområde, nämligen det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco).

I yttrandet finns en avvikande mening (V).

Utskottets överväganden

Det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco)

Motionen

I motion 2022/23/2364 av Håkan Svenneling m.fl. (V) anför motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att Sverige ska lämna det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco). Motionärerna anför att EU istället bör prioritera en roll som förtroendeskapare och fredsbyggare i Europa (yrkande 22).

Bakgrund

I december 2017 etablerades det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) som syftar till att fördjupa det försvarspolitiska samarbetet inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Sverige och ytterligare 25 av EU:s medlemsstater är med i Pesco. Det är upp till de medlemsstater som medverkar i Pesco att själva bestämma hur många projekt de vill delta i.

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet föreslog i betänkande 2017/18:UFöU3 att regeringens förslag om ett svenskt deltagande i Pesco skulle bifallas. Deltagande i Pesco är frivilligt för medlemsstaterna och bedömdes därför inte påverka den nationella suveräniteten. Utskottets förslag fick stöd av kammaren (prop. 2017/18:44, bet. 2017/18:UFöU3, rskr. 2017/18:94).

I 2020/21:FöU8y uttryckte försvarsutskottet sitt fortsatta stöd för ett svenskt deltagande i Pesco i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna tidigare enats om. Utskottet ansåg bl.a. att Pesco, som har till syfte att förbättra de deltagande staternas militära förmågor, behövs för att försäkra långsiktig fred och skapa stabilitet inom EU. Utskottet konstaterade vidare att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken inom EU är mellanstatlig och att deltagande i Pescosamarbetet är frivilligt för medlemsstaterna. Utskottet bedömde fortfarande att det nationella självbestämmandet inte påverkades.

Även i samband med regeringens skrivelse om verksamheten i EU under 2017 (yttr. 2017/18:FöU9y) och 2018 (yttr. 2018/19FöU3y) har utskottet uttryckt stöd för regeringens ambition att Sverige ska delta i och bidra till Pesco i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna enats om.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på samarbete inom EU i syfte att stärka försvarsförmågan i Europa. Samarbete för att förbättra medlemsstaters militära förmågor är viktigt, inte minst mot bakgrund av Rysslands anfallskrig i Ukraina och det

kraftigt försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa. Utskottet konstaterar vidare att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna inom EU är mellanstatlig. Utskottet understryker vikten av att försvarssamarbete inom EU inte bidrar till begränsningar av nationell operativ förmåga, och vill därför särskilt betona att deltagande i Pescosamarbetet och dess projekt är frivilligt för medlemsstaterna.

Inom ramen för Pescosamarbetet finns viktiga möjligheter att stärka svenska försvarspolitikens intressen. Bland annat deltar Sverige i Pesco-projektet Militär mobilitet som syftar till att förenkla och standardisera nationella gränsöverskridande militära transportförfaranden. Utskottet anser att möjligheterna till snabb förflyttning av militär personal och militära tillgångar i hela EU är av avgörande betydelse. I projektet deltar även USA, Kanada och Norge. Givet det försämrade säkerhetspolitiska läget betonar utskottet såväl vikten av arbete med militär mobilitet som stärkt samarbete med ovan nämnda tredjeländer.

Utskottet tar även fasta på att regeringen i samband med den svenska anslutningen till Pesco åtog sig att verka för en effektivare europeisk försvarsindustri inom Pesco. Utskottet framhåller att främjandet av den europeiska försvarsindustriella och försvarstekniska basen alltjämt är en prioriterad fråga inom det europeiska försvarssamarbetet.

Utskottet vill mot bakgrund av det anförda uttrycka sitt fortsatta stöd för ett svenskt deltagande i Pesco i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna tidigare enats om.

Utskottet föreslår därmed att utrikesutskottet avstyrker motion 2022/23:2364 (V) yrkande 22.

Stockholm den 27 april 2023

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Sven-Olof Sällström (SD), Jörgen Berglund (M), Helén Pettersson (S), Björn Söder (SD), Johan Andersson (S), Helena Bouveng (M), Heléne Björklund (S), Anna Starbrink (L), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Emma Berginger (MP), Camilla Brunsberg (M), Fredrik Saweståhl (M), Hans Wallmark (M) och Marcus Andersson (S).

Avvikande mening

Det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) (V)

Hanna Gunnarsson (V) anför:

Jag delar inte utskottets syn på det permanenta strukturerade samarbetet Pesco. Jag menar att Sverige bör avbryta allt samarbete som bidrar till militariseringen av EU. I stället bör EU prioritera en roll som förtroendeskapare och fredsbyggare i Europa. Regeringen bör återkomma med förslag om att Sverige ska lämna Pesco. Jag anser följaktligen att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2022/23:2364 yrkande 22.